

**INBRENG TEN BEHOEVE VAN HET ONDERWERP Q-
FACTOR REGULERING IN DE SCHRIFTELIJKE
ZIENSWIJZE VAN STEDIN OP HET ONTWERP
METHODEBESLUIT 2022-2026 VOOR DE REGIONALE
NETBEHEERDERS ELEKTRICITEIT**

**H-REGULATORY
SOLUTIONS**

ENERGY - CONSULTANCY

B.T.M. Mellink
advies

Versie 1.2

27 MEI 2021

Q-FACTOR REGULERING

1. OPMERKINGEN VAN INHOUDELIJKE AARD

Ontwikkeling q-factor regulering

Met ingang van de derde reguleringsperiode heeft de ACM invulling gegeven aan de q-factor regulering. De ACM heeft daarbij in achtereenvolgende reguleringsperioden aanpassingen gedaan ter zake van de gebruikte kwaliteitsindicatoren, de wijze waarop de waardering van de kwaliteitswaarde wordt vastgesteld en de termijnen waarover de berekende financiële kwaliteitsprestaties worden verdisconteerd in de q-factoren en daarmee in de toegestane inkomsten van netbeheerders. Ter zake van de financiële waardering van kwaliteit hebben SEO en later Blauw Research (hierna: Blauw) in opdracht van de ACM onderzoek hebben verricht.

Globaal betreffen de belangrijkste veranderingen tussen de reguleringsperioden:

Periode	Methode	Kwaliteits-indicator	Betrokken historische jaren	Onderzoeksrapport
2001-2003	q=0	n.v.t. (q=0)	-	-
2004-2006	q=0	n.v.t. (q=0)	-	-
2007-(2009)	Discontinue waarderingfunctie	SAIDI	2004-5	SEO-2004
2008-2010	Discontinue waarderingfunctie	SAIDI	2004-6	SEO-2004
2011-2013	Discontinue waarderingfunctie	CAIDI,SAIFI	2007-9	SEO-2009: indexering SEO-2004
2014-2016	Discontinue waarderingfunctie	CAIDI,SAIFI	⅔:2010-12 en ⅓:2007-9	Blauw-2012: actualisering afnemersonderzoek SEO
2017-2021	Vereenvoudigde continue waarderingfunctie	CAIDI,SAIFI	⅔:2013-15 en ⅓:2010-12	Blauw-2013: vereenvoudigde continue waarderingfunctie
2022-2026 *)	Vereenvoudigde continue waarderingfunctie	CAIDI,SAIFI	⅔:2016-20 en ⅓: 2013-15	Blauw-2013: vereenvoudigde continue waarderingfunctie
2027-20xx*)	Vereenvoudigde continue waarderingfunctie	CAIDI,SAIFI	⅔:2021-25 en ⅓: 2016-20	Blauw-2013: vereenvoudigde continue waarderingfunctie

*) voornemen van de ACM

2. Materieel belang Stedin

In de reguleringsperiode 2017-2021 heeft de ACM uit hoofde van de kwaliteitsregulering (middels de q-factor) een korting van meer dan € 10 miljoen op de toegestane inkomsten van Stedin toegepast. Op basis van voorlopige Nestorgegevens verwacht Stedin bij een ongewijzigde q-factor regulering een nog grotere korting op haar toegestane inkomsten in de reguleringsperiode 2022-2026, waarmee Stedin een substantieel materieel belang heeft en blijft houden bij de juiste werking van de q-factor regulering.

3. Voor Stedin staat de juiste werking van de q-factor regulering voorop. Uit dien hoofde heeft Stedin in 2012 géén bezwaar gemaakt tegen het schrappen van de waarderingmethode die was gebaseerd op het SEO-model, hoewel dat model voor Stedin financieel positief uitpakte, maar niet-plausibele discontinuïteiten bevatte.
4. Stedin betreurt het dat het door de ACM in 2013 toegezegde overleg om te komen tot optimale stuurprijken niet is opgepakt.
 - a. De ACM stelt in randnummer 974 in de reactie op zienswijzen 2014-2016:
“ACM merkt op dat zij met het ministerie van Economische Zaken en Netbeheer Nederland in gesprek is om de mogelijkheden te verkennen voor een aanpassing van de huidige compensatieregeling zodat deze mogelijk in de toekomst de q-factor regulering kan vervangen. Dit project onderzoekt onder andere onder welke voorwaarden de compensatieregeling een volwaardig alternatief voor de q-factor kan zijn. Op dit moment is de uitkomst van dit project echter nog onduidelijk. Het voorstel van Liander en Endinet om de komende reguleringsperiode te gebruiken om met stakeholders optimale kwaliteitsprijken te ontwikkelen neemt ACM graag aan.”
5. In vervolg op de zienswijze van Stedin op het ontwerpmethodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit 2017-2021 en met in achtneming van het doodbloeden van het bovenstaande overleg om te komen tot optimale stuurprijken heeft Stedin onderzoek verricht naar de werking van de vigerende q-factor regulering. In het rapport “Analyse van de q-factor regulering tbv REG2022 door Stedin 30 juni 2020” (hierna: Rapport Stedin) zijn de bevindingen hiervan opgenomen. De onderliggende zienswijze is in belangrijke mate gebaseerd op de resultaten van dit onderzoek.
6. Doel q-factor regulering

Uit de wetgeving blijkt een tweeledig doel voor de q-factor regulering, namelijk:

 - a. om netbeheerders te sturen naar optimale kwaliteit;
 - b. om netbeheerders die een beter dan gemiddelde kwaliteit scoren te belonen en om netbeheerders die een minder dan de gemiddelde kwaliteit scoren te korten op de toegestane inkomsten.

7. De kwaliteit wordt gedefinieerd als de betrouwbaarheid van de netten en de waarde van de kwaliteit wordt gebaseerd op de maatschappelijke waarde, zodat de financiële effecten kunnen worden uitgedrukt in welvaartswinst/verlies. Voor de waardebeoordeling is het dan van belang:
 - a. dat het absolute niveau van de kwaliteitswaarde overeenkomt met de welvaartseffecten. Immers, indien het absolute niveau te hoog zou zijn, worden netbeheerders die beter dan gemiddeld scoren teveel beloond en de andere netbeheerders teveel gekort (en vice versa bij een te laag absoluut niveau);
 - b. dat de marginale effecten in de kwaliteitswaarde (van een afnemer of van een netbeheerder) bij verandering van geleverde kwaliteit overeenkomen met de absolute verandering in welvaartswinst/verlies. Immers, indien de marginale waarde effecten te sterk zouden zijn, zouden netbeheerders geprikkeld worden tot het doen van ondoelmatige investeringen (en vice versa).

8. **Kwaliteitswaarde**

Het onderzoeksbureau Blauw heeft in 2012 onderzoek onder afnemers uitgevoerd, i.c. het onderzoek van SEO uit 2004 geactualiseerd. Middels de methode van vignettenonderzoek werd aan respondenten gevraagd rapportcijfers te geven aan verschillende prijskaartjes waarop onder andere de korting op de totale rekening, alsmede een virtuele onderbrekingsfrequentie óf een virtuele onderbrekingsduur stonden vermeld.

9. Mede op basis van het theoretisch uitgangspunt van afnemende meerwaarde werden middels lineaire regressie twee logaritmische relaties geschat, namelijk
 - a. Relatie tussen enerzijds rapportcijfers en anderzijds de korting op de rekening en de onderbrekingsfrequentie (logaritmisch);
 - b. Relatie tussen enerzijds rapportcijfers en anderzijds de korting op de rekening en de onderbrekingsduur (logaritmisch).

10. Op basis van de uitkomsten van deze twee geschatte relaties heeft Blauw in augustus 2012 de waarderingsfunctie van SEO geactualiseerd en in januari 2013 op verzoek van de ACM een vereenvoudigde continue waarderingsfunctie opgeleverd.

11. Gebruikmakend van de kwaliteitsindicatoren CAIDI en SAIFI uit 2013 t/m 2015 geven de waarderingsfuncties het volgende beeld van de kwaliteitswaarde van de sector:

Model	Sectorgemiddelde			Kwaliteitswaarde sector (x € miljoen)		Kwaliteitswaarde sector (x € /minuut)	
	CAIDI	SAIFI	SAIDI	SEO- actualisatie Blauw 2012	Blauw-2013	SEO- actualisatie Blauw 2012	Blauw- 2013
2013	93,51	0,242	22,60	15,1	299,1	0,083	1,634
2014	81,03	0,234	18,98	12,9	276,5	0,084	1,793
2015	84,22	0,221	18,59	9,4	283,5	0,062	1,867

12. Fundamenteel is er niets veranderd tussen 2012 en 2013: zowel de theoretische uitgangspunten, als de resultaten uit het onderzoek onder afnemers zijn identiek. Desondanks komt uit de bovenstaande tabel naar voren dat de kwaliteitswaarde (de korting die afnemers wensen uit hoofde van de geleverde kwaliteit) een factor 20 à 30 hoger uitvalt na 'vereenvoudiging' van de waarderingsfunctie door Blauw in 2013. Beide uitkomsten (2012 en 2013) kunnen niet tegelijk waar zijn, c.q. dergelijke grote verschillen zijn niet verdedigbaar zonder tenminste één, maar wellicht zelfs beide waarderingsfuncties te annoteren als apert onjuist. N.b. indien de herziening van het Nederlandse belastingstelsel zou leiden tot een fractie van dergelijke verhogingen, zou heel Nederland op het Malieveld staan !
13. Indien de uitkomsten uit de waarderingsfunctie van Blauw-2013 een factor 25 te hoog zouden zijn, heeft dit tot gevolg dat de bonus of malus op de toegestane inkomsten van netbeheerders ook een factor 25 te hoog worden vastgesteld, aangezien alle financiële kwaliteitswaarden een factor 25 te hoog worden vastgesteld en daarmee ook het verschil ten opzichte van het sectorgemiddelde.
14. Daarnaast betekent dit dat de stuurprikkel ook een factor 25 te hoog vastgesteld wordt. Bij de waarderingsfunctie op basis van het model SEO bedraagt voor de sector de prikkel om het welvaartsverlies te voorkomen circa € 15.1 miljoen in 2013 (het financiële effect om de kwaliteit te verbeteren tot het niveau van de beginpunten, i.e. de punten waarbij afnemers noch een korting wensen, noch meer willen betalen). Bij de waarderingsfunctie uit 2013 bedraagt dit € 299.1 miljoen, een substantieel bedrag ten opzichte van de efficiënte kosten in de sector ad ca. € 2200 miljoen (excl. Inkoopkosten bovenliggende netbeheerder)!
15. **Standpunt 1: de verandering van de kwaliteitswaarde rechtvaardigt een grondige analyse én onderbouwing van het niveau van de waarderingsfunctie. Daaruit zal bovendien moeten blijken dat tenminste ófwel het model van SEO, ófwel het vereenvoudigde model van Blauw dan wel beide modellen met terugwerkende kracht als apert onjuist of onbetrouwbaar worden gekwalificeerd. acm**

16. Indexering parameters

In 2004 heeft SEO op basis van onderzoek onder afnemers haar waarderingmodel opgeleverd. In 2009 heeft SEO de parameters geactualiseerd op basis van algemene economische indicatoren (zoals cpi). In 2012 heeft Blauw het onderzoek onder afnemers geactualiseerd en de parameters van de waarderingfunctie geactualiseerd met in achtname van eventuele gewijzigde voorkeuren van afnemers.

In de onderstaande tabel zijn de uitkomsten van de kwaliteitswaarden van de sector weergegeven.

Model	Sectorgemiddelde			Kwaliteitswaarde sector (x € miljoen)		
	CAIDI	SAIFI	SAIDI	SEO-2004	SEO-indexering 2009	SEO-actualisatie Blauw 2012
2013	93,51	0,242	22,60	52,4	62,6	15,1
2014	81,03	0,234	18,98	48,6	58,0	12,9
2015	84,22	0,221	18,59	46,8	55,7	9,4

17. Uit de verschillen in de uitkomsten tussen de modellen van 2004, 2009 en 2012 blijkt dat actualisering op basis van economische indicatoren (in 2009) de plank volledig heeft misgeslagen (in de veronderstelling dat de gewijzigde afnemersvoorkeuren vanaf 2004 hebben plaatsgevonden). Uit de uitkomsten uit 2012 blijkt dat de eventuele toename op basis van de economische indicatoren vanaf 2004 meer dan gemitigeerd is door gewijzigde voorkeuren van afnemers. De ontwikkeling van de cpi blijkt geen juiste indicator voor de ontwikkeling van de door afnemers gepercipieerde kwaliteitswaarden.

18. In het ontwerpmethodebesluit geeft de ACM aan voornemens te zijn om de waarderingfunctie te indexeren met de ontwikkeling van de cpi.

- a. randnummer 309: “[...]. De aangepaste waarderingfunctie is reeds gebruikt voor de reguleringsperiode 2017-2021 en zal met toepassing van de cpi ook voor deze reguleringsperiode worden gebruikt.”

19. Gezien de grote verschillen tussen het verloop van de indexering (2004 →2009) en het verloop van gewijzigde voorkeuren van afnemers (2004 →2012) kan worden vastgesteld dat de ontwikkeling van de cpi géén relevante indicatie geeft voor de ontwikkeling van de klantvoorkeuren, tot uitdrukking komend in de hoogte van parameters van waarderingfuncties.

20. Standpunt 2: de aanpassing van de parameters van de waarderingfuncties op basis van algemene economische indicatoren is onjuist. Uitsluitend (nieuw) onderzoek onder afnemers zou een eventuele aanpassing van de parameters van waarderingfuncties kunnen rechtvaardigen.

21. Stuurprikkel

De q-factor regulering betreft een correctie op de toegestane inkomsten van een netbeheerder op basis van de waarde van de gerealiseerde kwaliteit van de desbetreffende netbeheerder ten opzichte van de gemiddelde waarde in de sector. Echter, niet deze correcties, maar de werking van de stuurprikkel, d.w.z hoe kan de kwaliteitswaarde door een netbeheerder beïnvloed worden, zijn het meest van belang voor de beoordeling van de q-factor regulering en relevant voor een netbeheerder.

22. Het marginaal financieel effect dat een netbeheerder genereert door een actieve aanpassing van zijn geleverde kwaliteit bedraagt: $\Delta p * A_k * (1-M_k)$, waarbij:

- a. Δp : totale kwaliteitswaarde (€/afnemer) bij netbeheerder k na zijn kwaliteitsactie minus de totale kwaliteitswaarde (€/afnemer) bij netbeheerder k zónder de kwaliteitsactie
- b. A_k : aantal aansluitingen van netbeheerder k
- c. M_k : marktaandeel (aansluitingen) van netbeheerder k

23. Het financieel effect dat een netbeheerder (k) kan beïnvloeden is dientengevolge *onafhankelijk* van de kwaliteitsprestaties van andere netbeheerders en kan relatief eenvoudig worden bepaald.

24. Het totale financiële kwaliteitseffect dat bij een netbeheerder (k) verdisconteerd wordt in de q-factoren, wordt echter wél mede bepaald door de financiële effecten die de andere netbeheerders hebben behaald. Daarin deelt de netbeheerder (k) mee naar rato van zijn marktaandeel. Hierin schuilt een mate van onzekerheid, maar die is irrelevant voor zijn eigen bedrijfsbeslissingen.

25. Hiermee verschilt de q-factor regulering van de x-factor regulering. Immers, bij de x-factor regulering wordt iedere kostenbesparing of extra kosten (Δ kosten) van een netbeheerder in een jaar één op één in het bedrijfsresultaat van de desbetreffende netbeheerder in dat jaar verwerkt. De toegestane inkomsten worden immers niet aangepast.

26. De q-factoren betreffen op zich geen stuurprikkel. De stuurprikkel uit de q-factor regulering zit in het marginale financiële effect bij verandering van kwaliteit. De q-factoren sec geven geen inzicht in de marginale prikkels/effecten, maar slechts inzicht in het kwaliteitsniveau ten opzichte van de andere netbeheerders.

27. Om de q-factor regulering te beoordelen moeten niet de q-factoren, maar de beïnvloedbare marginale financiële effecten voor de desbetreffende netbeheerder beschouwd worden. Met andere woorden: wat is het financiële effect van een geïnitieerde kwaliteitsverandering.

28. Resultaten vigerende q-factor regulering

Tijdens klankbordgroepen en in zienswijzen op voorgaande methodebesluiten hebben Stedin en andere netbeheerders gewezen op perverse, niet-plausibele en/of onbegrijpelijke financiële uitkomsten voor de netbeheerders.

29. In het Rapport Stedin zijn de resultaten en in het bijzonder de stuurprikkel bij de vigerende q-factor regulering vergeleken met de beoogde (wettelijke) doelen en zijn de oorzaken voor verschillen onderzocht. Hierbij zijn de volgende feiten aangetoond:

30. *Perverse resultaten, haaks op het bevorderen van de doelmatigheid in kwaliteit*

In de vigerende q-factor regulering verslechtert bij iedere netbeheerder zijn totale kwaliteitswaarde (resultierend in een financiële straf, d.w.z. lagere toegestane inkomsten) bij een reductie van het aantal onderbrekingen korter dan circa 1 uur. Dit betreft ca. 25% van het totaal aantal onderbrekingen. Netbeheerders worden dientengevolge geprikkeld om kortdurende onderbrekingen niet te voorkomen, een perverse en niet-uitlegbare stuurprikkel !, zie bijvoorbeeld tabellen 4.1 en 4.2 in Rapport Stedin

31. Een praktijk voorbeeld: op basis van voorlopige Nestorgegevens 2016-2017 daalt bij netbeheerder R van 2016 naar 2017 zowel het aantal getroffen afnemers (-/-5100) als het totaal aantal minuten uitval (-/- 280.000), een mooie prestatie of gelukje. Het betreft per saldo een marginale reductie van 5100 getroffen afnemers met een gemiddelde duur van 55 minuten. De totale uitvalduur (SAIDI) daalt van 12 naar 3 minuten, veruit de laagste in de sector. Desondanks verslechtert de totale kwaliteitswaarde van deze netbeheerder met € 13 per afnemer (gewenste korting van € 28 naar € 41 per afnemer). En hiermee verslechtert tevens de correctie op de toegestane inkomsten als gevolg van deze prestatie (en resulteert een korting op de toegestane inkomsten!). Een illustratie van de perverse niet-uitlegbare resultaten.

32. Anderzijds verbetert bij iedere netbeheerder zijn totale kwaliteitswaarde (resultierend in een financiële beloning, d.w.z. hogere toegestane inkomsten) bij een toename van het aantal onderbrekingen korter dan circa 1 uur. Netbeheerders worden niet gestimuleerd om kortdurende onderbrekingen te voorkomen, maar zelfs om deze te bewerkstelligen, óók een perverse sturing !, zie bijvoorbeeld tabellen 4.3 en 4.4 in Rapport Stedin

33. Een praktijk voorbeeld: op basis van voorlopige Nestorgegevens 2017-2018 stijgt bij netbeheerder R van 2017 naar 2018 zowel het aantal getroffen afnemers (+ 4300) als het totaal aantal minuten uitval (+350.000), een slechte prestatie of pechgeval. Het betreft per saldo een marginale toename van 4300 getroffen afnemers met een gemiddelde duur van 81 minuten. De totale uitvalduur (SAIDI) neemt toe van 3 minuten naar 14 minuten. Desondanks verbetert de totale kwaliteitswaarde van deze netbeheerder met € 6 per afnemer (gewenste korting van € 41 naar € 35 per afnemer) . En hiermee verbetert tevens de correctie op de toegestane inkomsten dankzij deze prestatie. Wederom een illustratie van de perverse niet-uitlegbare resultaten.
34. Resultaten diametraal op het bevorderen van de gelijkwaardigheid in doelmatigheid
In de vigerende kwaliteitsregulering worden de kwaliteitsprestaties van alle netbeheerders vergeleken op basis van dezelfde waarderingsfunctie (SE of Blauw). Deze functie, gebaseerd op kwaliteitswaarden van individuele afnemers, maakt géén onderscheid tussen netbeheerders en zou bij juiste toepassing tot dezelfde marginale financiële effecten leiden bij gelijke prestaties.
35. Daarentegen verschilt in de vigerende q-factor regulering het marginale effect op de totale kwaliteitswaarde wél tussen netbeheerders bij gelijke marginale prestatie. Bij iedere netbeheerder zijn de marginale effecten op de kwaliteitswaarde verschillend bij dezelfde marginale kwaliteitsprestatie. Er is geen sprake van een gelijk speelveld, wat een essentiële voorwaarde is voor de goede werking van maatstafregulering, zie bijvoorbeeld de tabellen 4.1 t/m 4.4 en 6.1 uit Rapport Stedin. De oorzaak voor het verschil tussen theorie en praktijk ligt in onjuist gebruik van ingevoerde gegevens (gemiddelden in plaats van individuele waarden).
36. Resultaten haaks op het bevorderen van de doelmatigheid, i.c. bedrijfseconomische voorwaarden
In de vigerende q-factor regulering verschilt het marginale effect op de totale kwaliteitswaarde tussen jaren bij gelijke marginale prestatie (en gelijke waarderingsfunctie). Het betreffen fluctuaties in de kwaliteitswaarde die niets van doen hebben met verschillen in klantvoorkeuren. De uitkomsten zijn niet robuust, wat een voorwaarde is voor lange termijn planning/investeringen, zie bijvoorbeeld de tabellen 6.2 en 6.3 in Rapport Stedin.
37. Resultaten diametraal op de theoretische uitgangspunten
In de waarderingsfunctie is het marginale effect van een reductie van de onderbrekingsduur op de totale kwaliteitswaarde van een afnemer afhankelijk van de duur van de desbetreffende onderbreking. Hoe langer de duur, des te kleiner het effect. Dit is een gevolg van het theoretische uitgangspunt van afnemende meerwaarde.

38. In de q-factor regulering is dit effect geheel verdwenen. Het marginale effect van een reductie van de onderbrekingsduur van een afnemer op de totale kwaliteitswaarde van een netbeheerder blijkt dan onafhankelijk van de onderbrekingsduur te zijn. Een reductie van bijvoorbeeld 30 minuten op een onderbreking van 4 uur bij een afnemer heeft hetzelfde marginale effect als een reductie van 30 minuten op een onderbreking van 40 minuten. Dit staat derhalve haaks op de theoretische uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de ontwikkelde waarderingsfuncties. Het theoretische uitgangspunt van afnemende meerwaarde is ten onrechte verdwenen, zie ook bijvoorbeeld case 3 op sheet 15 uit de presentatie van Stedin in de 20^e klankbordgroep van 26 oktober 2020. Ook hier ligt de oorzaak in het gebruik van gemiddelde waarden. Daarvoor is het irrelevant bij welke afnemer de duur veranderd is.
39. In de waarderingsfunctie is het marginale effect van een verbetering van de onderbrekingsfrequentie bij een afnemer onafhankelijk van de onderbrekingsduur bij die afnemer. Echter, in de q-factor regulering blijkt het marginale effect wél afhankelijk van de onderbrekingsduur te zijn geworden. De uitwerking van de q-factor regulering staat daarmee ook hier haaks op het gekozen theoretische uitgangspunt, zie ook bijvoorbeeld cases 1 en 2 op sheet 15 uit de presentatie van Stedin in de 20e klankbordgroep van 26 oktober 2020.
40. ***Standpunt 3: de vigerende q-factor regulering genereert stuurprikkels die zowel haaks staan op de (doelen uit de) wetgeving, de goede werking van maatstafregulering, een doelmatige bedrijfsvoering, als op de onderliggende theoretische onderbouwing. Actief inspelen op de stuurprikkels leidt niet tot optimale kwaliteit. Integendeel, de kwaliteit zou verslechteren.***
41. Meerdere netbeheerders hebben de ongewenste aanwezigheid van de perverse stuurprikkels onderschreven, zoals blijkt uit het hoofdpuntenverslag van de klankbordgroep van 26 oktober 2020: “Enexis is het eens met de opmerking van Liander dat de huidige Q-factor methodiek ingewikkeld is en perverse prikkels kent.”

42. Overigens zijn de knelpunten met de uitkomsten reeds in een veel eerder stadium door netbeheerders aan de orde gesteld, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de reacties van Liander en Enexis in het Hoofdpuntenverslag Klankbordgroep methodebesluiten 2014 e.v. (regionale netbeheerders) d.d. 12 maart 2013: *“Liander en Enexis geven aan moeite te hebben met de benadering van de EK. De modellen van SEO en Blauw hebben verschillende uitkomsten (en dit geldt ook voor de twee verschillende waarderingsfuncties van Blauw). Ook wordt met dezelfde enquêteresultaten in het onderzoek van Blauw verschillende uitkomsten/waarderingsfuncties verkregen. Het verschil in uitkomst betreft, volgens hen, niet een verandering in de waardering van afnemers maar is het gevolg van het gebruik van een ander model. Hiermee wordt de regulering een loterij, de ene keer positief en de andere keer negatief voor netbeheerders.”*

43. In de bovenstaande analyse van de stuurprikkel wordt aangetoond dat de vigerende q-factor regulering evidente fundamentele gebreken vertoont. De overstap van de waarderingsfunctie van SEO naar de vereenvoudigde continue waarderingsfunctie van Blauw heeft niet tot minder, maar juist tot meer gebreken geleid. Met de nieuwe waarderingsfunctie van Blauw heeft de ACM het Paard van Troje binnengehaald ! De uitkomsten uit de vigerende methode zijn onacceptabel. De vraag is dan wat de oorzaken van de gebreken zijn en welke oplossingsmogelijkheden bestaan.

44. **Oorzaken van de ongewenste en perverse resultaten**

De oorzaak van deze zeer teleurstellende resultaten betreft een optelsom van een aantal fundamentele gebreken, waarvan de drie belangrijkste betreffen:

- a. de veel te lage betrouwbaarheid van de opgeleverde waarderingsfuncties;
- b. de perverse uitkomsten die a priori in de waarderingsfunctie zijn besloten;
- c. het niet-passende gebruik van de kwaliteitsindicatoren CAIDI en SAIFI (op basis van bedrijfsgemiddelden) in de waarderingsfuncties die voor andere kwaliteitsindicatoren (individuele afnemers) zijn ontwikkeld.

45. **Betrouwbaarheid van de waarderingsfuncties**

De opzet van de onderzoeken van de onderzoeksbureaus SEO en Blauw is globaal als volgt geweest:

- a. definitie van de kwaliteitsindicator(en)
- b. vignettenonderzoek om ‘basisgegevens’ te construeren
- c. statistische analyse op de uitkomsten uit het vignettenonderzoek
- d. afleiden/construeren van de waarderingsfunctie.

46. Statistische uitkomsten vignettenonderzoek

Uit de statistische analyse van de uitkomsten uit het vignettenonderzoek blijkt dat bij de geschatte verbanden tussen rapportcijfers en de verklarende variabelen (korting en onderbrekingsduur, respectievelijk onderbrekingsfrequentie) de niveaus van de determinatie coëfficiënten R^2 beneden de 0,1 liggen, zie pag. 36 en 37 uit het rapport van Blauw uit 2012 en pag. 13 uit het rapport van Blauw uit 2013.

47. In de literatuur wordt beschreven dat een R^2 kleiner dan 0,1 duidt op een zeer zwakke samenhang. Minder dan 10% van de variatie in de rapportcijfers wordt verklaard, c.q. meer dan 90% wordt niet verklaard ! Het theoretisch veronderstelde verband kan statistisch gezien niet onderbouwd worden met de uitkomsten uit het vignettenonderzoek. De geschatte relatie is dientengevolge niet betrouwbaar, i.c. betreft een onbetrouwbare bouwsteen bij de verdere ontwikkeling van de waarderingfunctie, zoals Stedin heeft aangegeven in de klankbordgroep methodebesluit 2014 e.v. (regionale netbeheerders) d.d. 8 oktober 2012. Gezien de eveneens lage uitkomsten van de R^2 uit het onderzoek van SEO in 2004 valt hier naar verwachting helaas geen significante verbetering te behalen.
48. Het is een omissie dat noch in de rapporten van de Blauw, noch in de methodebesluiten van de ACM conclusies worden getrokken uit de vastgestelde lage waarden van de R^2 . Het lijkt nu slechts een plichtmatig berekende uitkomst, waarvan onduidelijk is waarom deze wordt berekend en welke conclusies de onderzoekers of de ACM daaraan verbinden.
49. Er ligt dus weliswaar een statistisch onderzoek ten grondslag aan één van de bouwstenen om te komen tot een waarderingfunctie, maar de betrouwbaarheid van de uitkomsten blijkt helaas gering gezien het niveau van de R^2 .
50. ***Standpunt 4: het theoretische verband tussen de rapportcijfers en de verklarende variabelen, te weten de gewenste korting en de onderbrekingsduur, respectievelijk de onderbrekingsfrequentie kan statistisch niet worden onderbouwd/ondersteund. De berekende R^2 is veel te laag en toont slechts een zeer zwakke samenhang.***

51. Overige bouwstenen om te komen tot een waarderingfunctie

De geschatte verbanden tussen rapportcijfers en gewenste korting, onderbrekingsduur, respectievelijk onderbrekingsfrequentie resulteren niet in een eenduidige waarderingfunctie. De theorie biedt, gezien de substantiële verschillen tussen de door SEO, respectievelijk Blauw opgeleverde modelvormen, grote ruimte voor (persoonlijke) voorkeuren van de desbetreffende onderzoekers bij het construeren van een waarderingfunctie. Na schatting van het verband van de rapportcijfers moeten de onderzoekers nog een aantal vervolgstappen doen, namelijk:

- a. keuzes maken voor de berekening van parameters, in het bijzonder de wijze van vaststelling van de beginpunten (de punten waarbij afnemers noch een korting wensen, noch bereid zijn meer te betalen);
- b. veronderstellingen doen ter zake van de functievorm (bijvoorbeeld wel/niet opdelen, wel/geen koppeling tussen onderbrekingsduur en -frequentie);
- c. tegemoetkomen aan de wensen van de opdrachtgever (bijvoorbeeld eenvoudige functievorm).

52. Ter illustratie: de rapporten van SEO en Blauw tonen de volgende verschillen in gemaakte keuzes en veronderstellingen (nadat de uitkomsten van het vignetten-onderzoek zijn vastgesteld):

Rapport:	SEO-2004	Blauw-2012	Blauw-2012 (in bijlage, pag.40)	Blauw-2013
Wijze vaststelling beginpunten F_m en D_0	Wiskundig afgeleid	Afgelezen uit grafiek	Afgelezen uit grafiek	Afgelezen uit grafiek
Functie opgeknipt in xxx onderdelen	4	4	4	1
Discontinuïteit rond de beginpunten	Ja	Ja	Neen	Neen
Waarde van de onderbrekingsduur gewogen met de onderbrekingsfrequentie	Ja	Ja	Ja	Neen

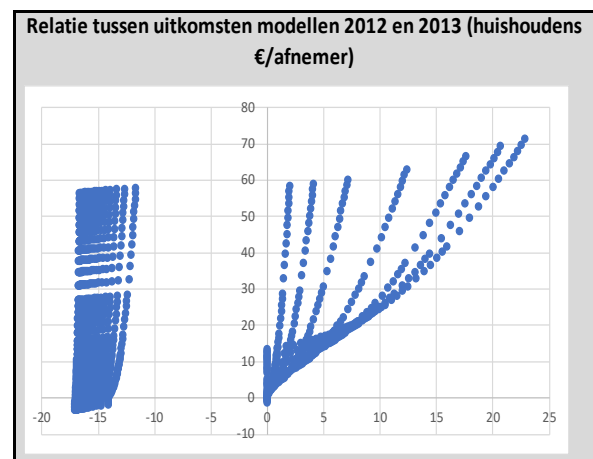
53. De door SEO a priori ingebrachte discontinuïteiten in de waarderingfunctie worden niet verklaard en lijken evenmin plausibel. Anderzijds heeft bij de ‘vereenvoudiging’ door Blauw de ontkoppeling van de waarde van de onderbrekingsduur en de onderbrekingsfrequentie geleid tot substantiële veranderingen in de uitkomsten, zowel qua niveau als qua stuurprikkel. Mede in de zienswijze van Stedin op het ontwerp-methodebesluit 2017-2021 heeft Stedin in de tabel bij randnummer 13 een voorbeeld van de grote veranderingen op de uitkomsten weergegeven.

54. In randnummer 309 van het ontwerp-methodebesluit 2022-2026 geeft de ACM het logaritmisch verband mede als onderbouwing voor de waarderingfunctie van Blauw. Echter, het logaritmisch verband werd reeds bij alle relaties van de rapportcijfers geïntroduceerd en werd eveneens toegepast in de door SEO ontwikkelde waarderingfunctie. Dit betreft derhalve geen modelwijziging, maar een uitgangspunt dat reeds vanaf de derde reguleringsperiode wordt gehanteerd.

55. In het model van SEO (en Blauw 2012) wordt de waarde van de onderbrekingsduur gewogen met de onderbrekingsfrequentie. Hoe vaker een onderbrekingsduur voorkomt, des te hoger de waarde. De weging vindt plaats met de frequentie F bij frequenties die minder vaak voorkomen dan het beginpunt en met de logaritme van F bij frequenties die vaker voorkomen dan het beginpunt. In het vereenvoudigde model van Blauw (2013) is de directe koppeling met de frequentie verbroken. De waarde van de onderbrekingsduur is onafhankelijk van de frequentie: dus eenmaal per 50 jaar geeft dezelfde jaarlijkse waarde voor de duur als tienmaal per jaar. Op dit fundamentele punt van ontkoppeling van duur en frequentie wordt helaas niet ingegaan, noch in het rapport van Blauw van 2013, noch in de (ontwerp)-methode-besluiten.

56. De effecten van deze fundamentele aanpassing op de uitkomsten zijn substantieel. Ter illustratie zijn in de onderstaande grafiek de uitkomsten voor huishoudens (€ per afnemer) bij de waarderingfuncties van Blauw uit 2012 afgezet tegenover de uitkomsten van Blauw 2013 bij onderbrekingsduren in de range van 1 t/m 480 minuten en onderbrekingsfrequenties in de range van viermaal per jaar t/m eenmaal per 30 jaar.

Uit deze grafiek blijkt bijvoorbeeld dat tegenover uitkomsten van de waarderingfunctie Blauw 2012 (horizontale as) in de range € -/- 12 t/m € -/- 17 uitkomsten van de waarderingfunctie Blauw 2013 (verticale as) staan in de range -/- € 3 t/m + € 60. En bij uitkomsten van Blauw 2012 in de range van € 0 t/m € 20 staan uitkomsten Blauw 2013 in de range -/- € 2 t/m + € 70.

57. Er blijkt geen enkel verband tussen de uitkomsten van de twee waarderingfuncties ondanks het feit dat gebruik gemaakt is van dezelfde gegevens van afnemers, dezelfde uitkomsten (=voorkeuren) uit het vignettenonderzoek en dezelfde theoretische onderbouwing.

58. Deze grote verschillen zijn opmerkelijk, aangezien de ACM in randnummer 956 van de reactie van de ACM op de zienswijzen 2014-2016 enerzijds stelt dat de waarderingfunctie uit 2012 zo nauw mogelijk aansluit bij de voorkeuren van afnemers, maar dat anderzijds de functie uit 2013 óók goed aansluit bij dezelfde voorkeuren van afnemers. Overigens is het onduidelijk op welke wijze de ACM heeft vastgesteld dat de waarderingfuncties nauw of goed aansluiten bij voorkeuren van afnemers. Criteria worden niet vermeld.

59. Uit toepassing van de twee waarderingsfuncties op de voorlopige Nestor-gegevens van het jaar 2017 blijkt overduidelijk dat het standpunt van de ACM niet juist is. Indien beide waarderingsfuncties goed/nauw zouden aansluiten bij de voorkeuren van afnemers zouden deze niet kunnen verschillen in zeer tevreden (negatief=bereid meer te betalen) versus zeer ontevreden (positief=grote korting gewenst).

	Kwaliteitswaarde	
	x € miljoen	
	2012	2013
Coteq	-2	1
Enexis	-94	105
Liander	2	109
RENDO	-1	1
Stedin	-70	80
Westland	-2	2
Enduris	1	6
Totaal	-166	304

60. Voorbeelden van de gewenste korting van een huishouden in € per afnemer

Frequentie	1x per 20 jaar	1x per jaar	2x per jaar	15x per jaar
Duur: minuten	240	180	150	60
Waarde 2013	41	41	41	41
Waarde 2012	-/-16	10	13	18

61. Herkennen en onderschrijven de ACM en de huishoudelijke afnemers het beeld dat de vigerende waarderingsfunctie een gelijke voorkeur (waarde) toekent aan eenmaal een onderbreking van 4 uur per 20 jaar als aan 15 onderbrekingen per jaar van één uur per onderbreking ?

62. Voorbeelden van de gewenste korting van bedrijven in € per afnemer

Frequentie	1x per 20 jaar	1x per jaar	2x per jaar	5x per jaar
Duur: minuten	240	120	70	20
Waarde 2013	171	172	169	169
Waarde 2012	-/- 151	46	55	40

63. Herkennen en onderschrijven de ACM en de zakelijke afnemers (waaronder Vemw) het beeld dat de vigerende waarderingsfunctie een gelijke voorkeur (waarde) toekent aan eenmaal een onderbreking van 4 uur per 20 jaar als aan 5 onderbrekingen per jaar van 20 minuten per onderbreking ?

64. De uitkomsten weerspreken het standpunt van de ACM dat *“de afnemers tegenwoordig de frequentie van stroomonderbrekingen belangrijker vinden dan de duur van de onderbreking”*, zie hoofdpuntenverslag van de klankbordgroep methodebesluiten 2014-2016 van 8 oktober 2012.

65. De gekozen theoretische uitgangspunten blijken substantiële vrijheden toe te staan voor het construeren van de functievorm en de daarbij behorende parameters. Anders gezegd: de theorie, respectievelijk de uitwerking ervan, zijn onvoldoende richting gevend om een eenduidige en onbetwistbare functievorm vast te stellen.
66. De betrouwbaarheid van de gekozen functievorm kan op geen enkele wijze worden vastgesteld. Immers, er zijn of komen geen historische gegevens die een statistische toets mogelijk maken. De plausibiliteit is gezien de complexiteit en gemis aan historie en feitelijke klantrespons eveneens lastig te toetsen. De uitkomst berust op 'vertrouwen/geloof'.
67. Blauw heeft in haar rapporten van 2012 en 2013 op basis van enerzijds dezelfde uitkomsten uit het vignettenonderzoek, maar anderzijds verschillende veronderstellingen en/of wensen van de opdrachtgever een drietal waarderingsfuncties opgeleverd die zowel qua niveau van de uitkomsten als qua stuurpikkels (trade off tussen onderbrekingsduur en onderbrekingsfrequentie) substantieel verschillen. De onderzoekers maken géén vergelijking tussen de waarderingsfuncties en geven evenmin een waardeoordeel. De waarderingsfuncties zijn vanuit de onderzoekers gezien gelijkwaardig en gebaseerd op dezelfde voorkeuren van afnemers. Dit toont mede aan dat de theoretische onderbouwing van de gehanteerde functievormen zeer zwak is.
68. De zeer verschillende uitkomsten bij eenzelfde onderbrekingsduur en -frequentie zouden vanuit de opgeleverde rapporten geïnterpreteerd kunnen worden als de bandbreedte waarbinnen de uitkomsten liggen. Deze bandbreedtes zijn helaas dermate groot, zoals onder andere uit de eerder getoonde voorbeelden blijkt, dat sprake is van onwerkbaar bandbreedtes.
69. ***Standpunt 5: de theoretische onderbouwing voor de functievorm en voor de wijze van uitwerking van parameters is dermate zwak, respectievelijk ruim omkaderd dat een eenduidige en onbetwistbare functievorm niet kan worden vastgesteld/afgeleid. De betrouwbaarheid van de opgeleverde functievorm is uitermate laag.***
70. Overall betrouwbaarheid
Zowel de veel te lage betrouwbaarheid van de kwantitatieve uitkomsten uit het vignettenonderzoek, als ook het zwakke theoretisch fundament, tot uitdrukking komend in het ontbreken van een unieke eenduidig vast te stellen functievorm, ondersteunen de veronderstelling dat de (statistische) betrouwbaarheid van de uitkomsten uit de opgeleverde waarderingsfuncties veel te laag is. Het ontbreken van de mogelijkheid om de uitkomsten op enig moment te toetsen aan gerealiseerde uitkomsten geeft evenmin vertrouwen aan de gehanteerde waarderingsfunctie(s).

71. Aangezien op korte termijn noch de betrouwbaarheid van de uitkomsten uit het vignettenonderzoek significant kunnen worden verbeterd, noch uit de theorie één eenduidige functievorm kan worden onderbouwd (en andere vormen kunnen worden uitgesloten) is het knelpunt van de lage betrouwbaarheid van de waarderingfuncties op korte termijn helaas niet toekomstvast oplosbaar.
72. Meerdere netbeheerders hebben in een eerder stadium de toevalligheid van de functievorm en de uitkomsten aan de orde gesteld, zie bijvoorbeeld de inbreng van Netbeheer Nederland in randnummer 950 van de reactie van ACM op de zienswijzen 2014-2016.
73. ***Standpunt 6: De zeer lage betrouwbaarheid van de uitkomsten uit het vignettenonderzoek in combinatie met het ontbreken van een theoretisch kader dat een eenduidige en onbetwistbare functievorm genereert, leiden tot de conclusie dat de betrouwbaarheid van de opgeleverde waarderingfuncties en de daarop gebaseerde uitkomsten zeer laag is.***
74. **De waarderingfunctie genereert a priori perverse uitkomsten**
De gehanteerde waarderingfunctie genereert perverse resultaten.
- a. Stel afnemer A ondervindt eenmaal per 4 jaar een onderbreking van 40 minuten in het MS-net, afnemer B ondervindt eenmaal per 12 jaar een onderbreking van 2 uur in het LS-net en afnemer C ondervindt beide onderbrekingen (3 onderbrekingen van 40 minuten en 1 onderbreking van 2 uur in een tijdsbestek van 12 jaar), i.e. gemiddeld 1 onderbreking van 60 minuten per 3 jaar.
 - b. Invullen in de waarderingfunctie genereert de volgende door huishoudens gewenste jaarlijkse kortingen voor afnemers A, B en C: € 12.6, € 27.3 en € 18.3 per afnemer. Voor bedrijven A, B en C zijn de berekende bedragen: € 57.2, € 113.8 en € 85.5 per afnemer. De uitkomsten voor de klanten C met de slechtste kwaliteit blijken lager (minder gewenste korting) dan de uitkomsten van klanten B. Dat is absurd en pervers.
75. Deze perverse uitkomsten leiden naast een onjuiste waardebeoordeling ook tot ongewenste stuurprikkels. Stel de desbetreffende netbeheerder zou de mogelijkheid hebben om bij afnemers C de onderbrekingen in het MS-net te voorkomen. De kwaliteit bij C zou gelijk worden aan die van afnemers B met als gevolg dat de kwaliteitswaarde, i.e. de gewenste korting, van C verslechtert van € 18.3 naar € 27.3 (respectievelijk van € 85.5 naar 113.8). De vigerende regulering zou de netbeheerder dus willen weerhouden om de kwaliteit te verbeteren. De stuurprikkel staat haaks op het sturen naar optimale kwaliteit.

76. Deze perverse uitkomsten worden versterkt indien de gemiddelde kwaliteitswaarde van meerdere individuele afnemers als invoer wordt gebruikt. Stel een netbeheerder heeft uitsluitend afnemers A en B. Bij huishoudens is de som van de uitkomsten van de individuele afnemers A en B € 39,9. Bij gebruik van de gemiddelde kwaliteit van A en B bedraagt de totale waarde € 36,6 (2x 18.3). Sommatie leidt tot een onjuiste uitkomst.
77. Het voorkomen van perverse uitkomsten vereist een drastische aanpassing van de vorm van de waarderingsfunctie. In de verwachting dat uit de theorie vooralsnog niet één eenduidige en onbetwistbare functievorm kan worden onderbouwd die de geconstateerde perverse uitkomsten niet heeft, is op korte termijn geen toekomstvast alternatief beschikbaar.
78. ***Standpunt 7: De vorm van de waarderingsfunctie genereert a priori perverse stuurprikkel en is daarom ongeschikt als middel om netbeheerders actief te sturen naar optimale kwaliteit.***
79. **Gebruik van CAIDI en SAIFI als invoer voor de waarderingsfunctie is onjuist**

Kwaliteitsindicatoren

De ACM stelt in randnummer 281 bij het ontwerp methodebesluit dat geschikte kwaliteitsindicatoren bij elektriciteit beschikbaar zijn, in afwijking met gas. De ACM doelt hierbij op de CAIDI, SAIFI en SAIDI die op basis van de MR Q worden bijgehouden door de regionale netbeheerders. Het gaat hierbij om gemiddelde onderbrekingsduren en -frequenties per netbeheerder.

80. Het verbaast Stedin dan ook ten eerste dat de ACM aan onderzoeksbureaus geen opdracht heeft gegeven om voor deze beschikbare indicatoren een waarderingsfunctie op te stellen, maar aan de onderzoeksbureaus de vrijheid heeft gegeven om eigen indicatoren te definiëren zonder daarbij te wijzen op het aspect meetbaarheid. Dat is immers een noodzakelijke randvoorwaarde, zie bijvoorbeeld randnummer 984 uit de reactie van de ACM op zienswijzen op het methodebesluit 2014-2016, waarin de ACM stelt: *“Volgens ACM is een indicator geschikt als basis voor de q-factor voor gas wanneer deze indicator zowel meetbaar alsook waardeerbaar is.”*
81. Daarnaast verwondert het Stedin dat de ACM in randnummer 311 van het ontwerp methodebesluit 2022-2026 zelf nog weer andere indicatoren definieert waarvoor geen onderzoek naar de waardering ervan heeft plaats gevonden en waarvoor geen waardering beschikbaar is (noch opdracht daartoe is gegeven).

82. Deze handelwijzen zijn niet consistent en hebben er zelfs toe geleid dat voor de beschikbare kwaliteitsindicatoren CAIDI, SAIFI en SAIDI geen onderzoek naar de waardering heeft plaatsgevonden.
83. Tenslotte nog een fout in de definities in randnummer 291 van het ontwerp methodebesluit 2022-2026. De CAIDI moet immers worden berekend door het totaal aantal verbruikersminuten van een netbeheerder te delen door het totaal aantal *getroffen* afnemers, niet door het totaal aantal afnemers. Dat laatste betreft de definitie van de SAIDI.
84. Definitie kwaliteitsindicatoren onderzoeksbureaus
De adviesbureaus hebben voor de bepaling van de kwaliteitswaarde van een netbeheerder gekozen voor een bottom-up benadering. In de waarderingsfuncties bepalen de onderzoeksbureaus de financiële waarde van de kwaliteit die aan een individuele afnemer geleverd is. De som van de vastgestelde waarden van individuele afnemers is dan de totale kwaliteitswaarde van de desbetreffende netbeheerder.
85. De kwaliteitsindicator wordt gedefinieerd als de onderbrekingsfrequentie en -duur die een individuele afnemer heeft ondervonden. Op het eerste gezicht lijkt dit een logische aanpak. Echter, bij nadere beschouwing blijkt de meting op grote uitvoerbaarheidsproblemen te stuiten, zie bijlage B en E uit het Rapport Stedin.
86. Ter illustratie spelen onder andere de volgende knelpunten bij de meetbaarheid van deze indicator(en):
- a. Hoe is onbetwistbaar vast te stellen hoe vaak een afnemer een onderbreking ondervonden heeft ? Een onderbreking in enig jaar zegt niets over de periodiciteit van de onderbrekingsfrequentie. Maar welk tijdvak is wel geschikt om de onderbrekingsfrequentie te bepalen ?
 - b. Hoe is de onderbrekingsduur bij een afnemer onbetwistbaar vast te stellen in geval van meerdere onderbrekingen met verschillende duur ?
 - c. Hoe zijn de indicatoren vast te stellen voor een afnemer die voor het eerst aangesloten wordt op het transportnet ?
 - d. Hoe om te gaan met de indicator indien de afnemer is verhuisd, en als extra complicatie bij verhuizing tussen voorzieningsgebieden van verschillende netbeheerders ?
 - e. Indien afnemer 'gelezen' moet worden als aansluiting zijn er vergelijkbare vragen, bijvoorbeeld hoe om te gaan met nieuwe aansluitingen (Vinex-wijk);

- f. Hoe om te gaan met onderbrekingen met verschillende oorzaak, bijvoorbeeld 1x 4u per 5 jaar in het LS-net en 1x1 u. per 10 jaar in het MS-net ?

87. De conclusie kan helaas niet anders zijn dan dat deze indicatoren niet meetbaar zijn, noch met terugwerkende kracht noch naar de toekomst ! De onderzoeksbureaus hebben het aspect meetbaarheid voor hun eigen onderzoeken omzeild door de keuze voor gepercipieerde waarden van afnemers bij virtuele onderbrekingssituaties. Vervolgens hebben de onderzoeksbureaus nagelaten aan te geven hoe de ACM gerealiseerde waarden in de toekomst zou kunnen vaststellen ten behoeve van vaststelling en verrekening van kwaliteitsprestaties.

88. Het feit dat de kwaliteitsindicatoren niet meetbaar zijn en het feit dat de onderzoekers dit niet hebben opgemerkt in hun rapport(en) toont aan dat de onderzoeken op (te) grote afstand van de praktijk hebben plaatsgevonden.

89. Het ontbreken van gerealiseerde gegevens impliceert dat de uitkomsten van de waarderingfuncties die gebouwd zijn voor deze niet-meetbare kwaliteitsindicatoren, noch nu, noch in de toekomst door feiten kunnen worden ondersteund en dat de uitkomsten van de waarderingfuncties op geen enkele wijze op juistheid of statistische betrouwbaarheid kunnen worden getoetst met behulp van gerealiseerde gegevens. De door de onderzoeker gehanteerde definities zijn onbruikbaar.

90. Definitie kwaliteitsindicatoren ACM

In randnummer 311 van het ontwerp methodebesluit 2022-2026 stelt de ACM: *“De beste toepassing van de waarderingfunctie is om per afnemer te bekijken hoeveel onderbrekingen deze afnemer in een jaar heeft gehad en wat de gemiddelde duur was van een onderbreking. Wanneer deze twee getallen worden ingevuld in de waarderingfunctie komt hier het bedrag uit dat de waardering van een gemiddeld huishouden of gemiddeld MKB-bedrijf weergeeft voor dat kwaliteitsniveau. Wanneer dit voor alle afnemers van een netbeheerder wordt gedaan, ontstaat de totale waardering per netbeheerder van het kwaliteitsniveau. [...]”*

91. Uit het bovenstaande blijkt dat de ACM de gerealiseerde duur en het feitelijk aantal onderbrekingen van een individuele afnemer in een specifiek jaar als kwaliteitsindicatoren definieert. Ter zake van de onderbrekingsfrequentie stapt de ACM bij deze definitie over van periodiciteit (om hoeveel tijd de afnemer een onderbreking ondervindt) naar het aantal onderbrekingen in één specifiek jaar, een majeur en principieel verschil.

92. Aangezien (bijna) geen enkele afnemer jaarlijks een onderbreking zal ondervinden, zegt het feit of een afnemer in een specifiek jaar een onderbreking heeft ondervonden, niets over de periodiciteit die in de waarderingsfunctie van Blauw wordt gevraagd.
93. Bovendien: welke onderbrekingsfrequentie zou moeten worden ingevuld bij een afnemer die in een jaar één onderbreking heeft ervaren ($F=1$?) en bij een afnemer die géén onderbreking heeft ondervonden ($F=0$? En $D=0$?). Het volgende voorbeeld illustreert de onjuistheid van de invulling van de actuele onderbrekingen in enig jaar.
- Stel een afnemer ondervindt eenmaal per 5 jaar een onderbreking van 1 uur.
 - De waarderingsfunctie van Blauw genereert dan kwaliteitswaarden voor huishoudens en bedrijven ad respectievelijk € 17.2 en € 75.3 per jaar.
 - Bij invulling van de feitelijke onderbrekingen (4 jaren zonder onderbreking en 1 jaar onderbreking ad 60 uur) zijn de waarden voor huishoudens en bedrijven in de jaren zonder onderbreking respectievelijk € -/- 4.2 en € -/- 28.2 per afnemer en in het jaar met de onderbreking respectievelijk € 22.2 en € 123.3 per afnemer. Het gemiddelde over 5 jaren bedraagt voor huishoudens en bedrijven respectievelijk € 5.5 en € 10.3 per afnemer
 - De waarden op basis van jaarlijks gemeten onderbrekingen verschilt significant van de waarden die gebruikmaken van de periodiciteit.
94. De conclusie kan niet anders zijn dan dat het gebruik van actuele onderbrekingen van een individuele afnemer in een specifiek kalenderjaar ongeschikt zijn voor gebruik in de opgeleverde waarderingsfuncties. Het door de ACM in randnummer 311 ingenomen standpunt is onbruikbaar en daarmee onjuist.
95. Het door de ACM in randnummer 312 van het ontwerp methodebesluit 2022-2026 ingenomen standpunt dat onderbrekingen niet op het niveau van individuele afnemers geregistreerd worden, is eveneens onjuist. Uit hoofde van uitkeringen in het kader van de tegemoetkomingsregeling bij langdurige onderbrekingen registreren netbeheerders de uitval op individueel niveau om proactief uitkeringen te doen. Het vergt evenwel extra administratieve lasten om deze registratie meerjarig en met een hoger detail-niveau bij te houden. Dat vereist derhalve een afweging tussen de hiermee gemoeide extra administratieve lasten en de toegevoegde waarde voor de q-factor regulering. Gezien het eerder gestelde lijkt de toegevoegde waarde van een meer gedetailleerde registratie vooralsnog nihil.
96. Proxy kwaliteitsindicatoren ACM
De ACM neemt het gebruik van de beschikbare kwaliteitsindicatoren CAIDI en SAIFI als proxy voor invoer in de door de onderzoekers ontwikkelde waarderingsfunctie(s).

97. De kwaliteitsindicator SAIFI is gebaseerd op een momentopname, namelijk wel of geen daadwerkelijke onderbreking in één specifiek kalenderjaar. De onderbrekingsfrequentie uit de rapporten van SEO, respectievelijk Blauw heeft daarentegen betrekking op de periodiciteit, dat wil zeggen een onderbreking ad eenmaal per xx jaar, *ongeacht* in welk jaar de onderbreking plaatsvindt. De definities en uitkomsten zijn volstrekt verschillend en leveren volstrekt verschillende uitkomsten, zie bijlage B en E uit het Rapport Stedin.
98. De kwaliteitsindicatoren SAIFI en CAIDI hebben betrekking op het gemiddelde van de totale populatie van de desbetreffende netbeheerder. Daarentegen hebben onderbrekingsduur en -frequentie uit de rapporten van SEO, respectievelijk Blauw betrekking op de waarden van individuele afnemers. Ook hier zijn de definities en uitkomsten volstrekt verschillend.
99. De indicatoren SAIFI en CAIDI lijken op het eerste gezicht dus weliswaar op de door SEO, respectievelijk Blauw gedefinieerde indicatoren, maar zijn toch volstrekt verschillend met als gevolg significant verschillende uitkomsten, zie onderdeel 13.4 uit bijlage E van het Rapport Stedin. Vergelijk het met de toepassing van de griepriek om Covid-19 te voorkomen. Griep en Covid-19 zijn beide virussen, maar vereisen volstrekt verschillende aanpak/vaccinatie.
100. Veel van de perverse uitkomsten die bij de waarderingsfunctie spelen, worden versterkt door het gebruik van indicatoren op basis van gemiddelde kwaliteiten. De strijdigheden met het bevorderen van het gelijke speelveld zijn zelfs volledig te herleiden tot het gebruik van indicatoren op basis van groepsgemiddelden in plaats van individuele waarden.
101. Het overstappen op de door SEO, respectievelijk Blauw gehanteerde indicatoren voor de onderbrekingsfrequentie en -duur in de q-factor regulering is voor de ACM géén optie omdat deze indicatoren niet meetbaar zijn. In feite had de ACM om díe reden de rapporten van SEO, respectievelijk Blauw in een vroeg stadium terzijde moeten schuiven, analoog aan de behandeling van voorstellen van enkele marktpartijen, zoals blijkt uit de randnummers 984 en 989 van de reactie van de ACM op zienswijzen 2014-2016.
102. Anderzijds betreft de keuze voor en waardering van de SAIFI en CAIDI een geheel nieuwe waarderingsaanpak en vraagt dat dientengevolge om nieuw onderzoek, hetgeen op de korte termijn niet haalbaar is. Het knelpunt van meetbare en waardeerbare kwaliteitsindicatoren is uit dien hoofde op korte termijn (dat wil zeggen vóór de deadline voor het nemen van het methodebesluit) helaas niet toekomstvast oplosbaar.

103. ***Standpunt 8: De kwaliteitsindicatoren CAIDI en SAIFI zijn ongeschikt als proxy voor gebruik in de waarderingfuncties van Blauw (en SEO). Deze indicatoren creëren strijdigheden met de wetgeving en versterken perverse stuurprikkels. Het gebruik van CAIDI en SAIFI is onjuist en onacceptabel.***

104. **OPMERKINGEN VAN PROCESMATIGE AARD**

Wettelijk overleg

Op basis van artikel 41 lid 1 de Elektriciteitswet stelt de ACM het methodebesluit vast na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt.

105. Alle netbeheerders zijn door de ACM in de gelegenheid gesteld om voor 1 juli 2020 onderwerpen, schriftelijke onderbouwd, in te brengen in het kader van de regulering 2022-2026.

106. Stedin heeft in de klankbordgroep van februari 2020 aangegeven schriftelijke inbreng te zullen leveren ter zake van de q-factor regulering. Stedin heeft op 30 juni en daarmee tijdig haar Rapport Stedin ingediend.

107. De ACM heeft Stedin in de gelegenheid gesteld om het Rapport Stedin toe te lichten in de klankbordgroep van 26 oktober 2020. Stedin heeft daarvan gebruik gemaakt en een presentatie verzorgd.

108. Op inhoudelijke vragen van Stedin en andere netbeheerders is de ACM niet ingegaan tijdens de klankbordgroep van 26 oktober, zoals mede blijkt uit het hoofdpuntenverslag:

- a. *“De ACM geeft een procesmatige reactie: Stedin heeft dit naar voren gebracht en de KBGleden hebben hierop gereageerd. De ACM heeft dit onderwerp niet geprioriteerd voor de agenda van REG2022 en gaat zich beraden op haar standpunt”.*
- b. *“Liander meldt dat Stedin het rapport al in de zomer naar de ACM gestuurd heeft en begrijpt niet waarom de ACM hierop geen inhoudelijke reactie kan geven. De ACM bevestigt dat zij het rapport in de zomer heeft ontvangen en dat zij het in de zomer al met de KBG-leden heeft gedeeld. Zij vervolgt dat zij de methode op vele fronten (o.a. HOGAN) aan het wijzigen is hetgeen veel werk betekent. Zoals eerder gezegd heeft de ACM dit onderwerp niet geprioriteerd. Dit is de reden dat zij op dit moment geen inhoudelijke reactie geeft.”*

109. Tijdens de (afsluitende) klankbordgroep van 15 februari 2021 heeft de ACM evenmin een inhoudelijke reactie gegeven op het Rapport Stedin. De ACM heeft aangegeven voornemens te zijn om de vigerende methode ongewijzigd voort te

zetten in 2022-2026.

110. Gezien de wettelijke opdracht tot overleg is het ontluisterend dat de ACM op geen enkel moment inhoudelijk is ingegaan op de inbreng van Stedin. Dit temeer omdat het Rapport Stedin heeft aangetoond dat de vigerende q-factor regulering op fundamentele onderdelen tekort schiet en resultaten oplevert die in strijd zijn met de wetgeving. De mogelijkheden voor de ACM om in het klankbordoverleg te komen tot een juiste methode werden aldus helaas (nog) niet benut.
111. ***Standpunt 9: Met het inhoudelijk negeren van de inbreng van Stedin is het wettelijk overleg schromelijk tekort geschoten.***
112. Checks and balances
De ontwikkeling van een methode, zoals de q-factor regulering, vindt plaats in meerdere stappen. De ACM beschrijft uitvoerig het wettelijk draagvlak en de bedoelingen van de wetgever, maar de stappen die de ACM neemt bij de uitwerking daarvan (b)lijken niet (tussentijds) te worden geëvalueerd. Daarnaast ontbreekt iedere vorm van analyse van de uitkomsten. De trein dendert helaas voort en wel:
- zónder tussentijdse (transparante) toets of de genomen stappen juist zijn en voldoen aan gestelde (transparante) criteria dan wel bijsturing verlangen;
 - zónder analyse of de uitkomsten in lijn liggen met de bedoelingen van de wetgever.
113. Ter illustratie de volgende vragen hadden tijdens de onderzoeksfase gesteld kunnen/moeten worden en hadden ongetwijfeld geleid tot substantiële bijsturing:
- Wat is het beoordelingskader voor de ingebrachte onderzoeksrapporten ?
 - Wat is de toegevoegde waarde van opgeleverde waarderingsfuncties die gebaseerd en van toepassing zijn op kwaliteitsindicatoren die niet meetbaar zijn ?, zie ook de reactie van de ACM op de zienswijzen 163 en 164 ter zake van de reguleringsperiode 2014-2016.
 - Welke consequenties te verbinden aan de betrouwbaarheid van de geschatte verbanden, waarbij de R^2 kleiner dan 0,1 is ?
 - Wat is de betrouwbaarheid en robuustheid van opgeleverde functievormen die niet eenduidig afgeleid worden uit de theorie, maar geconstrueerd worden door de onderzoekers mede met in achtneming van onder andere de wensen van de opdrachtgever ?
 - Wat is de theorie die ten grondslag ligt aan a priori opgenomen discontinuïteiten in de waarderingsfunctie van SEO ?
 - Zijn de stuurprikkel uit de waarderingsfunctie logisch en uitlegbaar ?
 - Wat is de theorie die ten grondslag ligt aan de verandering van de wijze van vaststelling van de beginpunten en waarom zou deze beter zijn dan de eerdere methode, zie pag. 15 uit het rapport van Blauw uit 2013 ?
 - Wat is de achterliggende theorie voor het loslaten van de directe koppeling van de waarde van de onderbrekingsduur aan de onderbrekingsfrequentie ?

- i. Welke beoordelingscriteria te hanteren voor de keuze tussen de opgeleverde gelijkwaardige waarderingsfuncties ?
 - j. Zijn de kwaliteitsindicatoren SAIFI en CAIDI voldoende vergelijkbaar met individuele indicatoren ?
 - k. Wat is het effect van de keuze voor een momentopname ten opzichte van de door SEO, respectievelijk Blauw gehanteerde periodiciteit ?
 - l. Wat is het effect van de keuze van een groepsbenadering ten opzichte van benadering van individuele afnemers door SEO, respectievelijk Blauw?
 - m. Wat is het effect van het gebruik van de groepsindicatoren SAIFI en CAIDI op de veronderstelde afnemende meerwaarde ?
 - n. Wat is het effect op het gelijke speelveld ?
 - o. Wat is het effect op de stuurprikkel ?
 - p. Hoe verhouden zich de marginale effecten van veranderingen in kwaliteit op de som van de waarde van individuele afnemers ten opzichte van de marginale effecten op de waarde van het geaggregeerde aantal afnemers (het groepsgemiddelde) ?
 - q. Wat zijn de effecten op de trade-off tussen onderbrekingsduur en onderbrekingsfrequentie ?
114. Naast een adequaat toetsingskader tijdens de ontwikkeling van de q-factor regulering is het tevens logisch en motiveerbaar dat de ontwikkelde stuurprikkel getoetst zouden worden aan de vooraf gestelde doelen, namelijk:
- a. dragen de uitkomsten bij aan maatschappelijk verantwoord/verdedigbaar gedrag ?
 - b. bevorderen de uitkomsten de doelmatigheid in kwaliteit ?
 - c. bevorderen de uitkomsten het gelijke speelveld ?
115. Aan de hand van eenvoudige rekenvoorbeelden en/of praktijkgevallen hadden de perverse prikkels en strijdigheden met de doelen uit de wetgeving eenvoudig in beeld gebracht kunnen worden. Het ontbreken van zo'n transparante analyse is een volgende procesmatige omissie in het proces om te komen tot een juiste q-factor regulering.
116. Deze omissie wringt des te meer omdat bijna vanaf de start van de q-factor regulering vele signalen tijdens klankbordgroepen op tafel zijn gekomen ter zake van perverse en/of onbegrijpelijke uitkomsten.
117. ***Standpunt 10: Het ontbreken van een transparant toetsingskader met heldere criteria, alsmede het ontbreken van transparante analyses van de uitkomsten zijn belangrijke procesmatige omissies die uiteindelijk hebben geresulteerd in de vigerende gebrekkige q-factor regulering.***

118. Het ontbreken van een helder toetsingskader en van analyses van uitkomsten heeft er tevens toe geleid dat een aantal reacties van de ACM op vragen of zienswijzen van netbeheerders niet adequaat of ongefundeerd zijn gebleken. Het lijkt alsof er uit de heup is geschoten, bijvoorbeeld:
- a. In antwoord op het standpunt van Stedin in de zienswijze op het ontwerp methodebesluit 2017-2021 geeft de ACM aan dat
 - i. *een objectieve relatie is vastgesteld tussen de kwaliteitsprestatie en de financiële waardering.* Echter, een onafhankelijke handelwijze van een onderzoeker zegt niets over de betrouwbaarheid van het opgeleverde resultaat !
 - ii. *in overleg met de sector een keuze is gemaakt voor een eenvoudiger en continue waarderingsfunctie.* Echter, niet de keus is gemaakt, maar een opdracht is verstrekt om te onderzoeken of zo'n functie mogelijk is. Uit de reacties van Liander, Enexis en Stedin tijdens de klankbordgroep van 12 maart 2013 blijkt geenszins draagvlak voor of acceptatie van de nieuwe waarderingsfunctie.
 - iii. *de waarderingsfunctie is gebaseerd op voorkeuren van afnemers.* Echter, dit geldt voor alle functies en verklaart of onderbouwt niet de verschillen in uitkomsten. Hetzelfde vignettenonderzoek en dezelfde statistische analyse ligt eraan ten grondslag.
 - iv. *weloverwogen keuzes hebben geleid tot een verbeterde waarderingsfunctie.* Dit standpunt wordt niet onderbouwd. De gehanteerde beoordelingscriteria waarop 'beter' is gebaseerd, worden niet vermeld.
 - v. *ACM vindt dat een betere invulling wordt gegeven aan de q-factor.* Ook dit standpunt wordt niet onderbouwd, noch worden de gehanteerde beoordelingscriteria vermeld.
 - b. In antwoord op het standpunt van Netbeheer Nederland in de zienswijze op het ontwerp methodebesluit 2014-2016 geeft de ACM aan in randnummer 959 dat *de antwoorden statistisch zijn geanalyseerd waaruit een waarderingsfunctie is geresulteerd.* Echter, ten eerste wordt niet vermeld dat de statistische indicator R^2 een zeer zwak verband aanduidt. Ten tweede wordt ten onrechte vermeld dat de waarderingsfunctie is afgeleid uit de geschatte verbanden van rapportcijfers, maar door onderzoekers van Blauw op basis van eigen inzichten is geconstrueerd.

119. **SAMENVATTENDE CONCLUSIE STEDIN**

Stedin is verbijsterd en onthutst over het voornemen van de ACM in het ontwerp methodebesluit 2022-2026 om de vigerende methode ter zake van de vaststelling van de q-factoren ongewijzigd voort te zetten ondanks de aangetoonde substantiële, fundamentele en zwaarwegende gebreken.

- a. Verbijsterd omdat de ACM een methode blijft toepassen die, zoals in het Rapport Stedin is aangetoond, evident in strijd is met de (doelen uit de) Elektriciteitswet, perverse stuurprikkel aan netbeheerders geeft en tot volstrekt onjuiste/onterechte correcties op de toegestane inkomsten van individuele netbeheerders leidt;
 - b. Onthutst omdat de ACM niet alleen de door Stedin aangeleverde inbreng in het kader van het methodebesluit 2022-2026, maar ook de door meerdere netbeheerders vanaf 2012 afgegeven signalen (opgenomen in hoofdpuntenverslagen en zienswijzen) volledig blijft negeren. Het onrecht zou daarmee vanaf het rekenjaar 2013 doorlopen tot en met het rekenjaar 2025, waarmee het tijdsbestek van het onrecht nog langer duurt dan bij de toeslagenaffaire ! Een onacceptabele ontwikkeling.
120. De q-factor regulering lijkt nu op een miniatuur trein die iedere keer bij dezelfde wissel ontspoord ! Eerst met de functie van SEO, nu met de functie van Blauw, maar enige zelfreflectie blijft ontbreken.
121. Het valt bovendien toch niet te rechtvaardigen naar afnemers, netbeheerders, aandeelhouders en de wetgever dat de ACM met de kennis van nu willens en wetens stuurprikkel in de 'markt' blijft zetten die de netbeheerders moeten prikkelen tot maatschappelijk ongewenste acties, of erger nog die netbeheerders financieel bestraffen indien zij maatschappelijk gewenste acties uitvoeren.
122. Wiens belang wordt met de vigerende methode gediend (behoudens opportunisten)? Of zien de netbeheerders het verkeerd en wensen de ACM en/of de afnemers (blijkens de wens van VemW om de methode voort te zetten) dat netbeheerders uit oogpunt van sturing op optimale kwaliteit het aantal onderbrekingen korter dan circa 1 uur actief gaan laten toenemen en zeker niet trachten te voorkomen om aldus een betere kwaliteitswaarde voor de afnemer te realiseren ? En is het ook gewenst dat de netbeheerders kortdurend onderhoud beter niet vooraf melden bij afnemers, omdat deze kortdurende onderbrekingen een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteitswaarde van de desbetreffende afnemers en netbeheerder ?
123. De conclusie uit de bovenstaande uitkomsten zou volgens Stedin moeten zijn:
- a. dat de vigerende methode onacceptabel is, niet gecontinueerd kan worden en eigenlijk nooit toegepast had mogen worden;
 - b. dat een toekomst vaste methode wordt ontwikkeld en toegepast, startend in de reguleringsperiode 2022-2026, mits deze methode geen van de gesignaleerde gebreken vertoont.
124. In de verwachting dat een toekomstvaste betrouwbare en robuuste methode niet vóór de deadline van het methodebesluit beschikbaar zal zijn, rest de ACM niet anders dan haar eigen beoordelingscriteria toe te passen en de q factoren in 2022-

2026 op 0 te stellen wegens gebrek aan kwaliteitsindicatoren die meetbaar én waardeerbaar zijn.

- a. Randnummer 984 uit de reactie van de ACM op de zienswijzen 2014-2016: *“In de zienswijze van VGGP wordt een alternatieve indicator voor de q-factor voor gas voorgesteld: de vorderingen op het gebied van het aansluiten en transport van hernieuwbare energie. Het is ACM echter onduidelijk welke indicator VGGP precies voorstelt in haar zienswijze. Volgens ACM is een indicator geschikt als basis voor de q-factor voor gas wanneer deze indicator zowel meetbaar alsook waardeerbaar is. De alternatieve indicator van VGGP is wel meetbaar, maar ACM acht deze indicator moeilijk waardeerbaar in euro’s. Voor de q-factor gas is het echter essentieel dat een indicator door afnemers in euro’s gewaardeerd kan worden. Om die reden kan ACM het voorstel van VGGP thans niet overnemen.”*

125. ***Standpunt 11: Gezien het ontbreken van een adequate, betrouwbare en robuuste methode voor de vaststelling van de waarde van kwaliteit kunnen de q-factoren niet anders dan op nul worden vastgesteld.***

126. Stedin is zich er terdege van bewust dat de wetgever en veel van de betrokken partijen het wenselijk achten dat invulling gegeven wordt aan de q-factor regulering om financiële prikkels te geven gericht op het streven naar optimale kwaliteit. Echter, een q-factor kan uitsluitend worden vastgesteld indien deze recht doet aan een door de netbeheerder geleverde kwaliteit, alsmede maatschappelijk verantwoorde stuurprikkels kent.

127. Stedin geeft de ACM in overweging om in overleg met betrokken partijen een tijdelijk alternatief voor een $q=0$ te onderzoeken. De volgende randvoorwaarden zouden gesteld moeten worden aan zo’n alternatief:

- a. tijdelijk (uitsluitend voor de nieuwe reguleringsperiode);
- b. een meetbare kwaliteitsindicator moet beschikbaar zijn;
- c. de waarderingsfunctie én de q-factor regulering kennen géén perverse prikkels;
- d. een breed gedragen niveau van waardering.

128. Dientengevolge verzoekt Stedin de ACM om:

- a. haar voornemens ter zake van de voortzetting van de vigerende q-factor regulering in heroverweging te nemen;
- b. de vigerende q-factormethode, in het bijzonder de vigerende waarderingsfunctie, terzijde te leggen;
- c. in overleg te treden met betrokken partijen (klankbordgroep) en daarin een alternatief voor het op 0 stellen van de q-factoren op tafel te leggen.

129. **Alternatief voor op 0 stellen van de q-factoren**

Stedin heeft in haar brief van 14 december 2020 een alternatief voor het op 0 stellen van de q-factoren naar voren gebracht. De argumenten voor dit alternatief betreffen:

130. **Kwaliteitsindicator**

Het gebruik van de kwaliteitsindicator SAIDI is bij uitstek geschikt voor een tijdelijk alternatief. Immers:

- a. In de reactie van de ACM op zienswijze 159 uit de reactie van de ACM op de ontwerpmethodebesluiten 2014-2016 geeft de ACM in randnummer 959 aan dat de waardering (en daarmee de q-factor) een logisch verband heeft met de door de netbeheerders geleverde kwaliteit. De ACM vindt hierbij ondersteuning van Rendo die een relatie aantoont tussen de q-factor en de SAIDI van een netbeheerder. Uit deze reacties mag worden opgemaakt dat de SAIDI als relevante indicator voor de kwaliteit van een netbeheerder kan en mag worden beschouwd.
- b. Daarnaast werd de SAIDI reeds eerder, namelijk bij de introductie van de q-factor regulering (reguleringsperiode 2007-2009), alsmede in de reguleringsperiode 2008-2010, gehanteerd als de kwaliteitsindicator, waarop de financiële prestaties van netbeheerders werden bepaald.
- c. De SAIDI kent géén perverse prikkels. Iedere onderbreking leidt tot een hogere SAIDI en daarmee slechtere prestatie.
- d. Tenslotte biedt SAIDI aan netbeheerders de mogelijkheid om zelf te bepalen of de kwaliteitsoptimalisatie via de weg van de onderbrekingsfrequentie dan wel de onderbrekingsduur het meest efficiënt kan plaatsvinden, aangezien uit de onderzoeken van Blauw uit 2012 en 2013 geen onbetwistbaar uitsluitsel komt waar de voorkeuren van de afnemers liggen (duur in 2013 en frequentie in 2012).

131. Op grond van het feit dat de SAIDI een breed bekend en gedragen kwaliteitsindicator is, alsmede dat deze indicator reeds een aantal jaren ten grondslag heeft gelegen van de q-factor regulering stelt Stedin voor om de SAIDI als kwaliteitsindicator bij een tijdelijke invulling van de q-factor regulering te hanteren.

132. **Waarde van de SAIDI**

De waarde van de SAIDI kan relatief eenvoudig worden afgeleid van de gehanteerde waarden in de tegemoetkomingsregeling bij langdurige onderbrekingen. Deze bedragen zijn reeds vele jaren bekend en worden jaarlijks toegepast ten behoeve van uitkeringen aan afnemers.

133. De waarde in de tegemoetkomingsregeling zijn voor alle netbeheerders gelijk. Uit dien hoofde wordt de waarde van de SAIDI voor álle netbeheerders uniform vastgesteld. Uitwerking zou leiden tot een waarde ad € 0,16 per minuut SAIDI.

134. Indien het draagvlak voor een tijdelijk alternatieve waardering in de q-factor regulering (op basis van SAIDI) onverhoopt te klein zou zijn, rest niet anders dan de q-factoren op nihil vast te stellen wegens gebrek aan meetbare en financieel gewaardeerde kwaliteitsindicatoren.
135. ***Standpunt 12: Gezien de brede wens van de wetgever en betrokken partijen om invulling te geven aan de q-factor regulering is een alternatief voor het op nul stellen beschikbaar (zonder perverse stuurprikkels). Echter, aangezien het niveau niet onbetwistbaar kan worden vastgesteld, vereist zo'n alternatief draagvlak van de betrokken partijen.***
136. Stedin deelt weliswaar het voorstel van ACM om in de komende jaren een onderzoek te starten naar verbetering van de q-factor regulering. Echter, noch het belang van stuurprikkels, noch het voorstel voor onderzoek rechtvaardigen de voortzetting van de vigerende evident onjuiste waarderingmethode. Daarvoor kent de vigerende methode veel te grote en onoverkomelijke gebreken.
137. Gezien de feiten die in de loop der jaren en in het Rapport Stedin op tafel zijn gekomen, ligt het meer voor de hand dat de ACM niet alleen de vigerende methode volledig ter zijde legt, maar ook dat de ACM zou overwegen om de uitkomsten van de q-factoren uit voorgaande reguleringsperioden te herzien, analoog aan haar handelwijze ter zake van de gecorrigeerde verwerking van de post 'overige opbrengsten' in de operationele kosten van netbeheerders. Bij de besluitvorming over de reguleringsperiode 2017-2021 werden met terugwerkende kracht de methodebesluiten over 2013-2015 en 2014-2016 hiervoor óók herzien !
138. ***Standpunt 13: Gezien de fundamentele gebreken in de vigerende waarderingmethode en de daarop gebaseerde onjuiste uitkomsten zou het vanzelfsprekend moeten zijn dat ook eerdere besluiten op basis van de onjuiste waarderingmethode in heroverweging worden genomen, analoog aan de handelwijze van de ACM ter zake van de correctie op overige opbrengsten.***